

Universitätsbibliothek Paderborn

Unius Necessarii pars ...

Appendix Unius Necessarii, Summatim recolligens - firmissime constabiliens, explicatam in toto illo opere in deo vivendi rationem. Copioso totius operis, & memorabilium in eo rerum indice ad calcem adjecto ; Italice primo vulgatum [et] Latine nunc redditum

Rogacci, Benedetto

Pragae, 1721

Caput I. *Æquissimum esse, ut unusquisque hominum Deo totum se addicere, penitusque adhærere, nec nisi ex eo vivere instituat.*

[urn:nbn:de:hbz:466:1-54520](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-54520)

APPENDIX UNIUS NECESSARI.

CAPUT I.

Equissimum esse, ut unus-
quisque hominum, DEO totum
se addicere, penitúsque adhærere,
nec nisi ex eo vivere instituat.

Uⁱ aliquod esse à se ipso non
habet, nulla ratione illud asse-
qui potest, nisi per participa-
tionem alterius rei, quæ à se
ipsa illud habeat: neque plus
ex eo assequi, quàm sua ejusdem rei partici-
patio sit: non aliter exempli gratiâ albus, vel
lucidus fieri potest, qui talis per se ipsum non
est, quàm albedinem participando, vel lu-
cem, quarum natura est tales esse, neque ma-
gis albus, vel lucidus fieri, quàm prædictas
formas participet. Quocirca, cùm nullum

A

ens

ens creatum à se ipso ullum esse habeat, ne-
dum bonum, perfectumque, & beatum es-
se, non aliunde, nisi à DEO, qui unus suapte
naturâ omne Esse, omne bonum, omnisque
est perfectio, & beatitas, nullam mutuari ex
hiscè dotibus potest: aut plus ex ea mutuari,
quàm supremi, & increati illius Entis parti-
ceps sit. Jam verò, uti nemo ullius formæ
particularis fieri particeps potest, ab eaque
denominari, qualis per se ipsum non est, nisi
cum ea jungatur, quantòque illi est con-
junctior, tantò eandem plenius participat; sic
neque ullum ens creatum à DEO primaria,
& universali totius boni forma fieri, & deno-
minari per participationem potest, qualis ipse
est per essentiam, bonum, perfectum, bea-
rum, nisi rite illi fuerit conjunctum: quan-
tòque hæc conjunctio est intimior, tantò &
illius participationis largitas major. Cujus
rei exemplum esse Cælites possunt: ideo ad
plenum beati, quia cum supremo illo bono;
quod clarissimè intuentur, & summopere a-
mant, tota mente, animoque conjuncti. Un-
de procul dubio eventurum colligitur, ut
quantò etiam quisque mortalium DEUM as-
siduè præsentem sibi habuerit, & toto pecto-
re amaverit, & ad perfectissimam immorta-
li-

lium illorum spirituum cum eo conjunctionem propius accesserit, tantò expressius plenissimæ eorundem beatitudinis simulacrum in animo suo efformet, sapidiorésque illius fructus, quasi in quodam terrestri, superæque sortis confinio, degustet: vitam agens, qua nulla in terris duci potest divinior, nulla uberioribus bonis, gaudiisque affluens, nulla æternæ illi, quam in cælo ducemus, similior.

2. Quæ conclusio cum meridiana clarità luce omnibus pateat, utpote ex principiis evidentibus nihilo minùs evidenti deductione profluens; an non ex ea consequi, instar naturalis cujusdam, & propemodum necessari effectûs, par esset, ut homines universi, vel ii saltèm, qui sanctioris vitæ genus partim in religiosis cœnobiis, partim domesticos inter lares profitentur, eamque pro peculiari divina commentandi usu perspectiorem habent; uni DEO vivere, & penitus adhærere apud se constituerent? Esset profectò: nam neque quisquam hominum est, suæ adeò felicitati inimicus, ut cum plenam habere, & suis omnibus absolutam numeris queat, mancã tamen sit contentus, & mutilã, neque ullus ex interioris Philosophiæ Professoribus,

illius elementorum tam rudis , ut nesciat , tantò feliciorē esse animam , quantò arcti-
ùs cum DEO copulatur. Unde igitur fit, quòd
horum etiam plerique , pro eo ut totam suam
mentem , atque voluntatem in eo uno , qui
omnis cæteroqui earum beatitudo est , defi-
gant , velint eas potiùs creata inter objecta ,
nihil solidi fructùs amatoribus suis afferentia ,
partiri ? Nōne hoc est genus vecordiæ , ni-
hilo præposterum , & insolens minùs , quàm
si quispiam seu nimia frigoris vi exinanimari
se quærens , recusaret ad luculentum in pro-
ximo focum accedere , seu intoleranda siti ex-
æstuans , crystallinis obvii fontis laticibus re-
frigerare illam nollet ? Inficiari ne illi possunt
totam rerum creatarum bonitatem , perfecti-
onem , ac beatitudinem in DEO sitam esse ,
adeò ut cum illo animam jungi idem prorsus
sit , ac cum ipsa sua jungi bonitate , perfecti-
one , ac beatitudine , bonamque indè , perfe-
ctam , & beatam constitui ? Neutiquam cer-
tè possunt , nisi evidentissimis simul veritati-
bus contradicant , quas à natura insculptas
menti habent. Imò admissa dictorum veri-
tate fateri ulterius coguntur , si in mera cum
DEO conjunctione tota hominis perfectio , ac
beatitudo consistit , non majorem in ullo hu-
jus

ius, quàm illius mensuram esse posse: ac proinde, quemadmodum immortales cæli spiritus non alia de causa beatiore nobis sunt, nisi quia per visionem, & amorem nostro excellentiorem cum DEO copulantur; sic ex nobis etiam mortalibus nulla alia ratione posse unum beatiorem altero esse, quàm si per contemplationem magis assiduam, & fervidiorem charitatem cum summo illo bono arctius jungatur. Quonam igitur pacto fieri potest, ut nihil flagrantius una ex parte appetentes, quàm beatissimi vivere; & palam fatentes ex altera, tantò magis se tales futuros, quantò conjunctiores DEO fuerint, nunquam tamen seriò decernant, totos sese illi quàm arctissimo nexu conjungere?

3. Dicendum enimvero est, quando neque ipsa felicitas satis magnam eos illò impellendi vim habet; nimum quàm extraordinarias, pollentésque, à quibus retinentur, esse causas debere. Videamus igitur, quænam tandem hæ sint. Et quoniam non nisi imaginariæ, futilésque esse possunt; eam illis detrahere rationis larvam curemus, qua tam multos à perfecta cum DEO conjunctione deterrent; ut, quisquis ab iis illusus est, earum tandem vanitate perspecta, quemad-

modum confitetur, nullam in terris beatior-
rem duci posse, quàm quæ ex DEO ducitur,
vitam; sic etiam fateatur, nullius ponderis
rationes esse, quæ eum hæcenus ab ea eligen-
da avocârunt: neque ulterius electionem rei-
differat, ad quam validis adeò rationibus in-
citur, & contra quam nulla sibi nè species
quidem rationis superest. Ubi majoris per-
spicuitatis gratiâ profiteor, non me hic ad-
versus eos disputare, qui licet deliberatum
in animo habeant, exorsique alacriter sint,
DEO sese totos impendere, nec nisi ex eo vi-
vere, præ virtutis tamen imbecillitate minùs
æquabiliter, quàm par esset, suum id propo-
situm exequi pergunt, inque multis vitæ par-
tibus ab eo strenuè urgendo deficiunt; cum
his enim inferius suo loco agam; ea illis sug-
gerens adminicula, quorum ope gnavius, &
meliori cum successu dehinc possint in susce-
pto tam laudabili instituto versari. Sed cum iis
tantùm hæc sermonem mihi esse spiritualis vi-
tæ cultoribus, qui perinde, quasi tota Christi-
ani officii summa, in quibusdam crassioribus
vitiis declinandis, nonnulloque orationis, &
rectè operandi usu posita esset; vili hac me-
diocritate contenti, nihil insuper cogitant de
exinaniendo terrenis cupiditatibus animo, ut
sic

sic purus, & omnino integer uni DEO totum se impendat, nihilque aliud præter ipsum, & sanctissimam ipsius voluntatem curet, ac velit, pensi habeat: admirantes illi quidem, ac beatum vocitantes, quicumque sic vivit; sed nunquam eò progredi audentes, ut seriam ejusdem imitandi voluntatem concipiant. Et ab hujusmodi hominibus quæro: curnam id vivendi institutum aggredi metuant, quod cæteroqui ob rarissima illius emolumenta, atque decora tantopere in aliis suspiciunt?

4. Duæ sunt causæ, quas inprimis afferunt, & quibus suam in divino illo vitæ genere omittendo negligentiam excusari sat putant. Altera, quòd ad illud amplectendum nulla seu necessitate, seu præcepti obligatione urgeantur: altera, quòd idem, quàm eximium, tam humanæ imbecillitati metuedum arduitate sua sit. Sed, quantum ad primam, quomodo non erubescunt eâ uti, neque ipsimet illius futilitatem perspiciunt? Cum, si ea haberet quid ponderis, plerasque honestarum professionum, atque artium, & vix non omnem operositatem, omne studium, omnemque industriam è vita hominum tolleret. Et ubinam, quæso, pro legitima deserendi ullius boni causa habitum est, non

vitæ necessarium, nullaque præscriptum lege illud esse? Quisnam sive inter aulicos ad summa honorum tendere, sive inter negotiatores quæstui studere, sive inter literarum professores pro doctrinæ suæ censu amplificando laborare neglexit, quòd nulla ad ejusmodi curas seu præcepti, seu necessitatis vi cogeretur? imò quis eorum, interrogari se ab aliquo audiens, cur tantum studii in quæsitu rei prorsus liberæ ponat, sinè risu, atque stomacho tam ineptam interrogationem exciperet? nec responderet percontanti, (si tamen eum dignaretur responso) obligationem, & necessitatem ad eos tantum labores requiri, unde nîl emolumenti à laborante percipitur; cæterum, si ex labore ingens bonum proveniat, injuriam huic facere, qui ad ejus perquisitionem aliunde stimulari opus habeat, tanquam si ipsum per se parùm validè voluntatem alliceret: imò & voluntati ipsi facere injuriam, tanquam si illa ad naturale suum centrum, quod est bonum, non satis absque externis impulsibus per se ipsam ferretur.

5. Sed, quò allati prætextûs inanitas adhuc luculentius appareat, eamque vel ipsimet fateantur, qui ad ejus umbram, quasi ad
suz

suæ inertix tegumentum confugiunt; libet unum ex his quempiam argumento, ex ipsius vita mutuato, sic aggredi: Dic, amabo te, quisquis es, qui agnoscens cæteroqui, nec negans, nihil excellentius, beatiusque ea vivendi ratione esse, quæ tota ex DEO ducitur, eam tamen, quia minimè præceptam, & necessariam profiteri abnuis; num qua obligatione, vel necessitate adigaris, futilia hæc præsentis ævi bona conquirere, inter quæ tuas omnes cogitationes, & curas divino melius amori, atque obsequio impendendas absumis; novis scilicet semper lucris rem augere: nè quid corpori oblectationum, & commodatum desit, sollicitè adeò curare: popularis famæ rumusculos tam flagrantibus studiis undecunque aucupari? Obligationem certè non potes causari. Lex enim divina tantum abest à præcipiendo, ut hæc bona quærantur, ut eorum fugam potius, & abdicationem suadeat. Sed neque ulla est, quam obtendas, naturalis necessitas; cum manifestissimè pateat, ad vitam sustendendam neque amplo divitiarum apparatu, neque affluentis voluptatum copia, neque ulla nominis celebritate opus esse. Cur ergo, quòd ejusmodi bona ad mortalis vitæ conservationem superva-

causa tibi sint, nihil apud te valet, ut ea idcirco minus avidè consecteris: quòdque perfecta cum DEO conjunctione ad æternam vitam parandam opus non habeas, fat validam censēs negligendæ illius causam? Num quòd illa, etsi minimè sunt necessaria, at eximiorum saltèm fructuum videntur tibi esse fecunda; hæc verò, præterquam quod non necessario requiritur, parùm etiam emolumentum se quærentibus parere? Ah ità, ità se profectò res habet. Hinc demum tota oïtur tui illius in agendo discriminis ratio; exaggerata præter modum, altissimèque in tuo animo fixa de illorum magnitudine est opinio; curta autem plùs nimio, vixque in mentis superficie hærens hujus æstimatio. Quòd si justam inæstimabilium illius utilitatum, ac decorum speciem intimo animi sensu conciperes; næ nullius tunc ponderis foret, ad te in ejus studio segniorem reddendum, obligationis, & necessitatis defectus: sed frivola hæc ignaviæ fomenta irrideres, dicens: & quid mihi opus, præceptorum vi, & mali metu initari ad meæ felicitatis complexum? Si quòd externa hujusmodi incitamenta absint, nihil me remoratur, nè pro bonis tam futilibus, quàm terrena sunt, comparandis, omni ope,

ope, atque studio laborem; multò minùs remorari debet, nè perfectam cum DEO conjunctionem, bonum summi pretii, & momenti, quanta possum sedulitate, quærendam existimem.

6. Et hæc quidem satis valerent, ut inanitatem primæ rationis tuæ fatereris, & si ultro admitteremus, nullam tibi DEO penitus adhærendi necessitatem incumbere; sed alienissimum à vero, neque ulla ratione admitendum id est. Quamvis enim perfecta illa totius hominis ad summum bonum suum adhæsiō non omnino requiratur ad æternæ consecutionem salutis; ad multas tamen alias, & maximi quidem faciendas tuæ animæ opportunitates necessario requiritur: nimirum ad hoc, ut legitimus sis religiosæ, ac spiritualis vitæ sectator, ut tranquillè, & hilariter vivas, ut bona cum spe moriaris, utque longam ab interitu in lustralibus flammis expiationem evadas. Ità enim vero necessarium tibi ad hæc omnia propositum, atque studium ex DEO uno vivendi esse, ajo: absolutèque necessarium, ut, si absit, nūl religiosi, & spiritualis viri præter extimam speciem habiturus sis: nunquam sincera fruiturus animi securitate, & quiete, non sinè magnis conscientix pertur-

tur.

turbationibus, ac terroribus extremum diem obiturus: immensumque ad posthumam vitam tecum asportaturus culparum onus condignis ibi poenis luendum. Utque ex vero hæc dici à me liqueat, quonam pacto existimandus erit nomen, ac personam religiosi hominis ferre, qui neque communes sui Ordinis ritus levissima quavis de causa violare metuit, neque pensi habet ipsammet votorum solennium sponsonem, præterquam ubi gravis culpæ reatus occurrit, sartam tectam tueri? Quonam jure spirituales virum dicimus, qui non nisi profanos sensus, & terrenas cogitationes animo fovet? majorem gerit oblectandi corporis, quàm excolendi spiritûs curam: jucundiùs otiosis confabulationibus, quàm piis sermonibus capitur: plenam suis sensibus discurrendi, quacunque libeat, facultatem permittit: vix unquam à rerum externarum varietate intrà se mentem recolligit: vix unquam toto die præsentis DEI memoriam instaurat? Quinam fieri potest, ut tranquillos dies exigit, qui moderandi, vincendique sui nescius, inter assiduas jam hujus, jam illius terrenæ rei cupiditates miserrimè æstuat, nihilque, nisi impotenter, & nimio cum ardore appetit: qui, quòd mi-

ni-

nimè affueverit, divinam in humanis quibusque casibus voluntatem agnoscere, agnitæque se libenter submittere, à nullo non eventu suis votis adverso in iram, & mœrorem conjicitur: quique tantùm abest à cælestibus deliciis in oratione gustandis, ut nunquam hanc repetat, quin novis conscientiæ objur- gationibus suam sibi in divino famulatu fo- cordiam exprobrari amarissimè sentiat? Quo- modo nullis sollicitudinum stimulis, & animi angoribus moriturus conflictabitur, qui in il- lo temporis, atque æternitatis confinio, sive ad mortalem suam vitam, è qua jamjam emi- grandum sibi est, oculos vertet, eamque quàm pravis operibus redundantem, tam bo- norum inopem cernet, sive æternam intuea- tur, quæ deficienti primæ successura est, in- que ipso ejus limine formidandum supremi Judicis tribunal aspiciet, coram quo exactis- simam rationem continuò à se reddi necesse est omnium, quæ à primo exorientis rationis diluculo ad extremũ usque halitum seu per- peram egit, seu rectè agere per ignaviam o- misit? Postremò cuinam esse dubium potest, quin perquam graves, & diutinas in subterra- neo purgantium flammaram ergastulo datu- rus sit pœnas, qui sinè ullo propemodum vi-
vit

vit studio, seu culpas veniales cavendi, seu mortiferas voluntaria suimet ipsius castigati-
one expiandi?

7. Quid ergo? Nonne huiusmodi sunt, qui in DEI famulatu ordinaria, id est tepida vivendi ratione contenti, nullam perfectæ cum eo conjunctionis curam suscipiunt? Utinam fallerem: sed eorum vitam paulisper in-
tuere, & mendacii me arguito, nisi peiores etiam deprehenderis, quàm adumbrati à me sint: tota nimirum mente in rebus caducis immerfos, mundanæ admiratores fortunæ, ac potentæ, de nulla re magis, quàm de suo honore, deque suis commodis, & terrenis compendiis sollicitos, continuis agitados inan-
nium curarum, anxiarum formidinum, æmulationis, iræ, invidiæ, & quorum non per-
verforum affectuum stimulis, intemperantes in epulis, jactabundos in colloquiis, ambitio-
sos, simulatores, in omni vitæ actu ad spe-
ciem, ad ostentationem, ad hominum gratia-
am compositos: sinè veræ pietatis cultu, sinè obedientia, nisi coacta, & politica, sinè cha-
ritate, nisi humanis rationibus nixa: nè mul-
ta, nullis penè non vitiis scatentes: utque illis succedat, (quod ipsum non ità frequens, & facile est sic viventibus) gravia vitare delicta;
adeò

adeò tamen ad venialia proclives, & lubricos, ut vix dies abeat, quin eorum dictis, factis, & cogitatis ad examen vocatis, in centena, & centena per incuriam labantur. En igitur, frater charissime, cujusmodi, & quibus miseriis obnoxius futurus fit tuæ animæ status, nisi decernas uni DEO totum te addicere: nūmque parùm necessaria existimari & ut talis omitti mereatur, voluntas, sinè qua adeò perperam vives, tanta cum inquietudine animi morieris, dirèque adeò secundùm mortem torqueberis: cùm per eam è contrario vitæ genus duceres, quo nullum rectius, jucundiùsque, & magis divinum in terra exigiqueat: supremus vitæ tuæ dies omnibus aliis, qui temporis ordine præcesserunt, sinceræ, solidæque hilaritatis fructu antecelleret: & mortalem vitam absolvere, nihil aliud tibi esset, quàm ex inchoata ad perfectam beatitatem transire.

8. Video tamen, nondum te manus dare, cùm altera etiamnum tibi excusatio super sit ex difficultatibus ducta, quæ magnanimam illam, & fructuosissimam cæteroqui voluntatem circumstant. Sed frivola hæc quoque, nec ullius roboris ad tuam causam tuendam est ratio: cùm enim nihil aliud sit
ignæ

ignavum esse, quàm honesta, & utilia propter eorum difficultatem refugere; quotusquisque non videt, tantundem esse, quòd aliquis ad excusandam rei honestæ, atque utilis fugam illius difficultates adducat, quantum si ultro profiteretur, ignavum se esse? Præclara fanè excusatio: non audeo velle totus DEI esse, quia factu ardua res est. At quis, rogo, sensus tuus esset, si filium, vel nepotem objurgans, quòd literarum, & Christianæ pietatis studiis dare operam negligat; respondentem audires, ea de causa se id prætermittere, quia experitur factu arduum? Pro legitimane, & probabili hanc illius rationem acciperes? an potiùs, tanquam à nimis delicato, & imbelli animo profectam exploderes? docens eum, hanc legem ipso statim ab exortu cuique hominum ferri, ut *in sudore vultus sui vescatur pane suo*, nempe ut laborum pretio suam sibi comparet felicitatem: ac propterea, si laborare abnuat, conveniens fuisse, ut nasci etiam abnueret. Nullum in terris reperiri seu morale, seu physicum, seu animæ, seu corporis bonum, quod suis difficultatibus careat: adeò ut nihil velle difficultatis pervincere, idem sit, ac cuivis bono nuntium remittere. *Hominem nasci ad laborem,*

rem, & avem ad volatum: (ait Job. c. 5.) quàmque proprium, & naturale huic est, cælum pennis hndere, tam secundùm naturam illius esse cum laboribus, & difficultatibus congregi. Ità sanè, arbitror, molliculam illam excusationem tu refelleres, nec dissimili pacto refutari & tuam posse, sat opinor, intelligis.

9. Reliquum itaque est, ut eam corroboraturus, adjicias difficultates, quæ hinc observantur, non qualescunque esse, verùm extraordinarias, gravissimas, & deterrendis suo aspectu vel firmissimis quibusque animis pares; cùm, ut homo totus DEI sit, debeat & mentem in eo uno continenter defixam habere, & humano omni affectu voluntatem exuere: quod perinde est, ac mortali in corpore vitam ducere, integerrimorum spirituum propriam, quæque non superior duntaxat, verùm etiam contraria, & repugnans quibuslibet naturæ suæ propensionibus sit. Admitto, vera esse, quæ jactas: nego tamen justam idcirco tibi causam adesse, cur à perfecta cum DEO conjunctione refugias. Si enim extraordinariæ, comunémque ultra modum graves sunt, quæ in ea difficultates occurrunt; extraordinaria quoque est, nullaque in alia optabilior, quæ per eam obtine-

B

tur,

tur, felicitas. Quocirca, si pro cujuslibet mercis modo solet esse illius pretium, quemadmodum pro bonis vulgaribus, qualia sunt terrena omnia, bene impensos existimas, nec fuscipere abnuis ordinarios labores; ita summum hoc bonum, & quocunque alio præstantius dignum tibi debet videri, quod vel extremo comparetur labore.

10. Adde huc, quòd duo illa capita, ad quæ omnis revocatur perfectæ conjunctionis cum D E O difficultas, omnium nempe cogitationum in unicam cogitationem collectio, & omnium amorum pro uno amore abdicatio, minùs experientem fatigant ambo simul, quàm singula: ratione nimirum adjumenti, quod ex utriuslibet praxi ad praxim alterius anima acquirit: cum neminem fugiat, longè promptius factu esse, terrenos affectus exuere, si quis nihil præter DEUM cogitet; & nihil præter DEUM cogitare, si quis terrenos quosque affectus exuerit. Quapropter fallaci paralogismo se ipsum deciperet, qui maximam in unoquoque horum seorsum proposito arduitate mente concipiens, duplo eam majorem in ambobus simul sumptis futuram colligeret. Cum si rite argumentari vellet, colligendum è contrario
illi

illi esset, quantacunque singulorum difficultas sit, duplo minorem in ambobus simul sumptis futuram.

II. Sciendum præterea est, gemina eadem cum Deo omninodæ conjunctionis exercitia longè leviora homini accidere, qui ex divini amoris impulsu in iis volens versatur, quàm alteri appareant, qui eadem otiosus è longinquo prospectat, idque triplici ex causa: primò, quia voluntatis alacritas, qua homo propositum quodcunque opus aggreditur, plurimum valet, ut, quod arduitas in eo est, minùs percipiat. Secundò, quia amoris divini suavitas miram vim habet, mitigandæ cujuslibet asperitatis, quæ in ipsius exercitatione se objicit: usque eò, ut nedum tolerabilem, verùm etiam vix sensibilem reddat. Tertiò, quia nihil est naturâ tam asperum, quod assidua tractatione non mitigetur, & quotidiana consuetudo ad durissima quæque callum sensim animo obducit. Quocirca si in præsens, dum timido obtutu, & animo etiamnum dubitante hanc ex DEO uno vivendi rationem, qualis suâ duntaxat naturâ, & in primis experimentis suis est, contemplaris, nequedum aut ulla exercitatione illius molestias lenire, aut solitam à DEI amatoribus in ea percipi

spiritualem dulcedinem gustare cœpisti: si, inquam, in circumstantiis adeò iniquis illius difficultates tua tibi imbecillitate omnino superiores videntur; non ideo justam existimandi habes causam, tales etiam revera futuras, quando & ipse generoso cum contemptu, animique vigore eas audacter invaseris; & quidquid est in illis grave, ac molestum, præterquam quod continenti usu levius, leviúsque in dies fiet, suavissimo etiam temperabitur nectare consolationum cælestium, quibus DEUS animas perfecto sibi amore inhærentes recreare consuevit. Sed persuadere tibi potius debes, futurum id temporis, ut *montes fluant sicut cera à facie DEI, & aspera sint in vias planas*: hoc est, ut ejusmodi solationum, ac leniminum vi, non leve duntaxat, verùm etiam delectabile experiaris hoc vivendi institutum, quod nunc eminus intuentem suis te nativis difficultatibus adeò ter-
ritat.

12. Id ut luculentiùs pateat, non abs re erit, quinas operationum laboriosarum classes distinguere: ità ut primæ sint, quæ nihil utilitatis pariunt: qualis fuit filiarum Danaï irritus labor, dum aquas è puteo pertusis in fundo urnis haurirent. Secundæ, quarum
cer-

certus labor, dubiūmque est operæ pretium :
qualis foret agri effossio , ubi rumor jactaret
magni pretii thesaurum latere , & quales ferè
sunt seu militum contentiones pro victoria ,
seu mercatorum navigationes remoti spe lu-
cri. Tertiæ , quæ fructum quidem certum
afferunt , sed admodum tenuem , neque sum-
ptibus parem : veluti exempli gratiâ , si quis
pertinaci metaphysicarum subtilitatum studio
fatigaret ingenium , præ naturali tarditate , &
stupore ad alia omnia factum. Quartæ , quæ
proventu respondent non uberi minùs , quàm
certo , sed tamen sero , & diu operanti expe-
ctando : qualis est cultura agri , frugum fera-
citate Leontinum in Sicilia , aut Bizacenum
in Africa æquantis. Quintæ demum , quæ
fructum , præterquam quòd locupletem , pro-
tinus quoque , & in ipso actu suo referunt :
qualis fuit Archimedis circa arcana geometri-
ca , aut Virgilii circa suam Æneidem labor.
Quarum inter operationum genera nemo
non videt, hoc discriminis intercedere, quòd
primæ ; si vel modico cum labore conjunctæ
sint , à nullo queant sanæ mentis homine eli-
gi. Secundæ , licèt à multis animosè suscipi-
antur , nihilo tamen minùs possunt etiam sinè
nota inertix relinqui : præsertim si magna de-

earum eventu ambiguitas, & majores timendi, quàm sperandi sint causæ. Tercias, si non mediocris earum sit labor, vix quisquam potest prudenter amplecti. Quartæ, etiam si mereantur alacriter suscipi, nec nisi per turpem ignaviam omitterentur; nonnihil tamen pariunt molestiæ, nisi quòd hujus sensus futuræ utilitatis expectatione lenitur. Quintæ verò præsentis fructûs dulcedine usque adeò qualemcunque exercitationis suæ laborem retundunt, sentirique prohibent, ut non modò toleratu faciles, verùm etiam delectabiles sint, nec proinde ulla appareat, cur supersedendum iis sit, probabilis ratio.

13. Jam verò ut ad laborem accedamus, qui in vivendo merè propter DEUM reperitur, ad nullam is certè ex tribus primis classibus redigi potest, utpote qui fructum parit & longè certissimum, & tanti pretii, quanti esse perfectam cum summo bono conjunctionem initio hujus capituli vidimus. Sed neque ad quartam pertinet: cum idem illius fructus haudquaquam se tantummodo in futurum promittat, sed confestim, inque ipso opere actu proveniat. Quare nihil superest, nisi ut inter ultimæ classis referatur labores, qui, quantumcunque graves sint, vel minimè senti-

ti-

tiuntur, vel jucundi etiam iis occupato sunt. Si ergo, qui in aliquo se exercet studii genere, ad quod non exiguam sortitus à natura habitudinem est, putà in elucubrando poëmate, vel abstrusis Philosophiæ arcanis rimandis, quamvis tota animi contentione ad suum opus incumbat, segregans se illius gratiâ ab amicorum colloquiis, ludisque, & cunctis propemodum vitæ oblectamentis, imò etiam, quantum temporis potest, ipsimet somno, & necessariæ quieti surripiens, neque parcens assiduis diu, noctûque laboribus mentem fatigare, caput obtundere, valetudinêque, & corporis vires atterere, nihilo tamen minùs præ delectatione seu versuum, quos felici ubertate ex ingenio, atque calamo sibi videt profluere, seu veritatum, quæ aliæ identidem, aliæque contemplanti se aperunt, tantùm ab omni abest laboriosæ illius occupationis tædio, ut eam potius charissimam habeat, neque ullo se pacto indè avelli patiatur, cùmque nullo jucundissimæ remissionis genere commutatam vellet, quin coactus interdum, vel negotii, vel intervenientis amici causâ illius studium tantisper abrumpere, ægerrimè intermissionem ejusmodi ferat, inque statu violento sibi esse videatur,

tur, donec illò iterum, quasi ad centrum suæ quietis redierit: si hoc, inquam, evenire ibi cernimus, quidni eòsdem effectus in cujuslibet animo, qui conjungi penitùs cum DEO studet, incomparabilis mysticæ illius conjunctionis felicitas pariet? Pariet procul dubio, tantòque etiam majores, quantò & præstantiora hic emolumenta ex cælesti suo studio pergit continenter referre, & veluti eorum pretium humanis quibuslibet lucris præponit, sic consequens est, ut humana quavis ampliozem inibi delectationem reperiat.

14. His itaque sic se habentibus, unum id, Lector, etiam, atque etiam rogatum te volo, nè rem scilicet summi momenti incuriosè, & oscitanter, ut plerique hominum solent, transmittas: sed nisi jam ante id feceris, seriò deliberare instituas, magisne exusu tuo sit, totum DEO uni, an potius tibi etiam, humanisque rebus te vivere: memori animo recolens, quæ primam deliberationis partem suadentia, nequivisti supra ob eorum evidentiam pro verissimis non admittere: nempe quòd conjungi te cum DEO nihil sit aliud, quàm cum tua te perfectione, & felicitate conjungi: & propterea quòd quantò illi conjunctior, tantò itèm sis perfectior, ac felici-

licior futurus : neque ullam possis optabilio-
rem in terris vitam ducere , & cælestium spi-
rituum vitæ similem magis , quàm si cures ,
eorum instar , totus , ac perfectissimè illi ad-
hærere : hæc , inquam , sedula primùm men-
te retractans , & contrarias alterius partis ra-
tiones , quarum futilitatem perspexisti , ex ad-
verso constituens , & ubi utrisque justa lance
perpensis meridiana luce clariùs apparue-
rit , (veluti procul dubio apparebit) longif-
simè his illas præstare , & idcirco rationi con-
sentaneum esse , ut tanti illud pretii bonum
quovis sumptu paretur , nè patiaris totum exa-
men desinere in otiosam solummodo melio-
ris partis confessionem , aut in pigra aliquot
inefficacis circa eandem voluntatis suspiria , &
desidem eorum fortis , in quibus generosè
electa est , invidiam : sed pergas protinus cer-
to , & irrevocabili decreto id faciendum fan-
cire , quod factu esse utilius vidisti , sic ratio-
cinando apud te ipsum : ego certè nîl arden-
tiùs , quàm felix vivere expeto , neque ulla a-
lia de causa laboro , aut aliò , quàm huc meis
omnibus curis , conatibus , atque studiis col-
lineo . Ex altera verò parte evidenter intu-
eor , per intimam cum DEO conjunctionem ,
quantumcunque laboris exhaurire in ea o-

porteat, vitam me ducturum felicissimam omnium, quas ab homine duci in terris fas sit. Unde etiam iis invideo, qui contempto labore sic vivunt, eosque hac de causa beatos appello, & eorum conditionem aliorum omnium conditioni præhabeo, qui, quòd laborare cum ipsis per ignaviam renuant, sine ipsorum præmiis, ac fructibus remanent. Si ergo hæc omnia perspectissima mihi sunt, ac proinde ultro fateor, non posse me aliter rationibus meis opportunius consulere, universalémque illum meum vivendi feliciter finem certiùs, ac pleniùs, quàm per conjunctionem hujusmodi assequi, quidni eam omni pacto eligendam existimem? & si omnium rationum momenta illuc me impellunt, cur ulterius comperendinare, neque extemplo decernere electionem hanc velim? Num ut de illa maturius deliberem? Atqui res comperitissima, & per se patens, extraque omnem controversiam est; num quòd in præsentem non satis idoneus, paratùsque ad eam sum? At quæ mihi unquam accedere præparatio, & habitudo potest huic par, quam certissima nunc mihi affert omnimodæ illius æquitatis cognitio? num, quia nullæ festinandi sunt causæ? imò nullæ sunt differendi: cum è contra-

tra-

trario ad eam quantocyùs decernendam tot adfint, quot illius sunt emolumenta, atque comoda: quibus si cras frui expediet, quidni multò magis expediat jam nunc frui incipere? Ità, ità profectò, quævis ratio ad utilissimam rem aggrediendam, & continuò aggrediendam me impellit, neque ulla se offert, quæ justè suadeat illius aggressionem vel omnino prætermittere, vel in aliud tempus rejicere. Cur ergo contra rationis instinctum operari malim, quemadmodum ex meamet sententia, & confessione operarer illam vel omittendo, vel differendo; quàm congruenter rationi, quo pacto me operaturum certissimè constat, si eam illico amplectar? Cur me velim gerere, inconsulti potius, & bonum suum aspernantis, quàm sapientis, & providi hominis ritu? Cur, quæso, cur tandem? Quid respondeo? aut quidnam respondere huic interrogationi possum, quod, non dico, æquum sit, sed vel umbram æqui habeat?

15. Enimvero, si ratiocinationem hujusmodi seriò, attentèque apud temet ipsum instituas, tuàmque voluntatem ità in arctum compingas, nullum ei ad effugia, & tergiverfationes locum relinquens, pro certo habeo, nullo ipsam pacto ità pervicacem futuram, quin

quin perspicuæ, cognitæque rationi det manus, & justissimis illius suasionibus obsequens firmiter demum statuatur, velle in posterum id vivendi genus suscipere, quod unum inter omnia esse perspicit maximè optandum, maximorum ferax bonorum, & beatæ Superùm vitæ simillimum: vivendi genus scilicet, totum juxta DEI voluntatem, totum DEO intimè adhærens, totum in DEO contemplando, amandòque occupatū. Quamobrem cum mihi persuadeam, ne utiquam fore, ut vel ipse abnuas prædictam deliberationem tecum inire, vel eâ rite inîtâ non sequatur veluti naturalis effectus, modò dictum voluntatis decretum, non ultrâ te incitare ad hoc pergam: sed tanquam homini, qui satis jam certum, fixumque in animo habet, velle posthac totus DEI esse, unîque illi vivere, secuturis capitibus explicare aggrediar primò: qualis isthæc esse debeat, usquequaque divina vivendi ratio, tum obstacula, quæ superare, & præsidia, quibus uti te oportet, ut sublime tuum propositum, si minus secundum totam perfectionem, cujus illud capax naturâ suâ est; at secundum eam perfectionis partem, quæ hominum adhuc in terris peregrinantium, & præsentis vitæ propria est, consequi valeas.